

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för pedagogik

1GF401 Arbete utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet,
17 högskolepoäng

Educational Practice Based on Research and Documented
Experience, 17 credits

Huvudområde

Didaktik

Ämnesgrupp

Pedagogik

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2021-06-30.

Reviderad 2026-03-05. Revidering av examination.

Kursplanen gäller från och med vårtermin 2027.

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Naturkunskap 1b/1a1+1a2, Samhällskunskap 1b/1a1+1a2 (Områdesbehörighet A6a) eller Engelska B, Naturkunskap A, Samhällskunskap A (Områdesbehörighet 6a).

Därutöver krävs minst tre års erfarenhet av pedagogiskt arbete i fritidshem på minst halvtid, varav två år sammanhängande.

Mål

Med utgångspunkt i praktiska erfarenheter av arbete i fritidshem ska studenten efter avslutad kurs kunna:

- problematisera vad uppdraget att vara lärare i fritidshem innebär och reflektera över detta med utgångspunkt i gällande styrdokument
- beskriva hur det mångkulturella samhället påverkar lärarprofessionens uppdrag och komplexitet samt barns möjligheter till lärande
- beskriva relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för ett professionellt yrkesutövande

Delkurs 1: Läraruppdraget i fritidshem, 9,5 hp

- redogöra för utbildningsväsendets historiska framväxt och skolväsendets organisation med fokus på fritidshemmets samhällseliga och pedagogiska uppdrag i relation till skolans demokrati och värdegrundsuppdraget samt mänskliga rättigheter och barnkonventionen
- analysera barns mångkontextuella uppväxtvillkor och vardagsliv utifrån såväl barns perspektiv och aktörsskap som utifrån ett barnperspektiv
- utifrån vetenskaplig grund och egen erfarenhet problematisera den fritidspedagogiska undervisningens två uppdrag; att erbjuda barn en meningsfull fritid samt att bedriva målstyrd undervisning utifrån barns behov och förutsättningar
- visa förmåga till akademiskt skrivande till stöd för eget lärande och utvecklande av yrkeskunnande
- analysera kvantitativa och kvalitativa datamaterial
- självständigt planera, dokumentera, följa upp och utvärdera pedagogiskt arbete utifrån det systematiska kvalitetsarbetets grunder, betydelse och funktion

Delkurs 2: Didaktik, lärande och kunskap 7,5 hp

- redogöra för olika pedagogiska filosofier och teorier om utveckling, lärande och kunskap i relation till fostran, socialisation och uppväxtvillkor samt identifiera konsekvenser av olika pedagogiskdidaktiska perspektiv
- genomföra observationer av pedagogisk praktik enligt forskningsetiska principer
- systematiskt analysera utbildningens politiska styrdokument i relation till det svenska och internationella didaktiska och läroplansteoretiska forskningsfältet
- utifrån egen erfarenhet problematisera fritidshemmets undervisningsuppdrag i relation till de didaktiska överväganden läraren ställs inför vid planering, genomförande och utvärdering/bedömning av undervisning
- identifiera teoretiska likheter och skillnader mellan lek, lärande och undervisning och urskilja kärnan i lekintegrerad undervisning med hjälp av tidigare forskning

Innehåll

Delkurs 1: Läraruppdraget i fritidshem, 9,5 hp

Utifrån studenternas erfarenheter syftar delkursen till att problematisera fritidshemmets samhälleliga och pedagogiska uppdrag samt uppdraget att arbeta utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Delkursen problematiserar uppdraget att vara lärare i fritidshem i relation till ett historiskt, samhälleligt och demokratiskt perspektiv. Delkursens innehåll behandlar fritidshemmets historiska framväxt från 1800talets arbetsstuga, det tidiga 1900talets eftermiddagshem fram till dagens fritidshem och fritidshemmets integrering i och samverkan med skolan. Delkursen fokuserar också på barns olika uppväxtvillkor de utmaningar som uppkommer av skillnader i social och kulturell bakgrund.

Delkursen syftar till att utveckla kunskap om fritidshemmet som institution, skolan som organisation, dess styrning, lärares ansvar och uppdrag, utbildningsväsendets demokrati och värdegrundsuppdrag samt värnandet om de mänskliga rättigheterna. Fokus läggs vid det förtydligade läroplansuppdraget, undervisningens centrala innehåll samt de förmågor som eleverna ska utveckla på fritidshemmet i relation till barns lek.

I delkursen fokuseras också det systematiska kvalitetsarbetet på fritidshemmet. I relation till det systematiska kvalitetsarbetets grunder, betydelse och funktion introduceras också kvalitativ och kvantitativ analys som viktiga verktyg.

Delkurs 2: Didaktik, lärande och kunskap 7,5 hp

I delkursen utgör didaktik, lek, lärande och kunskap den teoretiska grunden. Undervisningsbegreppet samt olika perspektiv på lärande bearbetas genom teorier om utveckling, kunskap, samlärande, olika pedagogiska filosofier och inriktningar tillsammans med diskussioner om pedagogiska konsekvenser av dessa. Frågor kring fostran, socialisation och barns uppväxtvillkor utgör en del av kursens innehåll. Barns identitetsutveckling, mognadsprocesser och anknytning betonas mot bakgrund av sociala och kulturella sammanhang och vilka konsekvenser det innebär för den pedagogiska verksamheten.

Delkursen syftar till att studentens didaktiska och läroplansteoretiska kunskap och kompetens fördjupas och teoretiseras. Delkursen har ett fokus på de didaktiska överväganden läraren ställs inför vid planering, genomförande och utvärdering/bedömning av undervisning och hur dessa överväganden också sker i förhållande till vad som utgör den pedagogiska praktikens förutsättningar, processer och resultat. Med stöd av didaktiska modeller diskuteras vad som räknas som giltig kunskap och på vilka grunder innehåll väljs ut, organiseras och presenteras.

Professionsbas och professionell progression

I kursen läggs särskilt fokus på undervisningsuppdraget utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Studenten bygger upp en ny förståelse och förmåga till yrkesmässig kunskap och handlingsberedskap med bas i tidigare erfarenheter. Utifrån studentens redan förvärvade erfarenhet utvecklas ett kritiskt förhållningssätt genom att reflektera, ifrågasätta och ompröva såväl egna som andras idéer, hypoteser och åsikter. Studenten förväntas både teoretiskt argumentera för olika ställningstaganden och utveckla sin handlingsrepertoar utifrån såväl beprövad erfarenhet som vetenskapligt förhållningssätt

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Den vetenskapliga progressionen innefattar en successiv breddning och fördjupning avseende studentens etiska och vetenskapliga medvetenhet vilket inkluderar konsumtion av forskning, teoriansknytning, metodiskt kunnande samt produktion och analys av empiriskt material samt informationssökning för att kunna arbeta på vetenskaplig grund. Den vetenskapliga progressionen innefattar även kommunikativ förmåga varför studenten under sin utbildningstid behöver utveckla hållbara kommunikativa färdigheter i tal och skrift. Kursen introducerar vetenskapligt förhållningssätt som centralt för studier inom högre utbildning och för professionellt yrkesutövande. I samband med redovisningar tränas studenten i att sakligt och korrekt kunna använda vetenskapliga källor och att kritiskt granska och kommentera dessa. Akademiskt skrivande introduceras.

I kursen tränas studenten att identifiera utvecklingsområden och problemställningar i praktiken samt att koppla dessa till resultat från forskning av relevans för det professionella lärararbetet. I kursen aktualiseras innebörden av och relationerna mellan beprövad erfarenhet och vetenskapligt förhållningssätt. Studenten tränas att systematiskt granska verksamheten och sina egna handlingar utifrån dessa begrepp. Olika metoder för dokumentation och utvärdering används, såsom observationer samt kvantitativ och kvalitativ analys.

Globala värden

Progressionslinjen globala värden innefattar perspektiven lärande för hållbar utveckling (inklusive social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet), likabehandling och interkulturalitet. Studenterna orienteras i utbildningsväsendets demokrati- och värdegrundsuppdrag samt hur dessa uppdrag kan komma till uttryck i fritidspedagogisk undervisning i flerspråkiga och mångkulturella miljöer. I kursen läggs dessutom särskild vikt vid barns och ungas identitetsskapande i ett globaliserat samhälle i relation till undervisning och lärande. I kursen ingår problematisering av hur undervisningen i fritidshemmet kan utformas för att präglas av samhällets demokratiska värderingar uttryckta i styrdokument samt i Barnkonventionen. I progressionslinjen ingår även hur samtliga aspekter av lärande för hållbar utveckling kommer till uttryck i skolväsendet.

Undervisningsformer

Undervisning ges i form av seminarier, föreläsningar, metodikpass och fältstudier.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Kursen examineras genom två enskilda quiz (2 hp vardera), muntliga seminarier (3 hp), en skriftlig och muntlig gruppuppgift (4 hp) samt en enskild skriftlig rapport (6 hp).

För betyget Godkänd krävs att kursens mål är uppfyllda. För betyget Väl godkänd krävs att den skriftliga rapporten (6 hp) och samtliga quizar (2x2 hp) är bedömda med betyget Väl godkänd.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs

kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter eller dylikt bekostas av den studerande.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Ackesjö, Helena (senaste upplaga). *Barns övergångar till och från förskoleklass*. Växjö: Linneaus University Press. (Kap 2-3). (25 s.).

Bergnehr, Disa. (2019). Barnperspektiv, barns perspektiv och barns aktörskap – en begreppsdiskussion. *Nordisk tidsskrift för pedagogikk og kritikk*, 5, 49-61. (12 s.). Tillgänglig på internet.

Dimenäs, Jörgen (senaste upplaga). *Vetenskap och beprövad erfarenhet*. Stockholm: Liber. (Valda kapitel: Kap 1-2 Delkurs 1 och Kap 3-4 Delkurs 2). (ca 110 s.).

Elvstrand, Helene, Simonsson, Maria & Lago, Lina. (Red.). (senaste upplagan). *Fritidshemmets möjligheter: att arbeta fritidspedagogiskt*. Lund: Studentlitteratur. (Valda kapitel, ca 90 s.).

Eilard, Angerd (2010). *Barndomens förändrade villkor. Förutsättningar för barns lärande i en ny tid*. Stockholm: Skolverket. ISBN: 9789186529253. (50 s.). Tillgänglig på internet.

Gustavsson, Bernt (senaste upplaga). *Vad är kunskap? En diskussion om praktisk och teoretisk kunskap*. Stockholm: Fritzes. (128 s.).

Holmberg, Linnèa (senaste upplaga). *Att bli fritidshemslärare*. Stockholm: Natur & Kultur. (290 s.).

Jensen, Mikael. (senaste upplaga). *Lekteorier*. Lund: Studentlitteratur. (250 s.).

Lindensjö, Bo (1999). "Demokrati" i *Demokrati och medborgarskap. Demokratiutredningens forskarvolym II*. SOU 1999:77. Stockholm: Fakta info direkt (21 s.). Tillgänglig på internet.

Lindström, Gunnar & Pennlert, Lars Åke (senaste upplagan). *Undervisning i teori och praktik – en introduktion i didaktik*. Umeå: Fundo Förlag. (s. 5-53). (48 s.).

Norqvist, Maria (2022). *Fritidshemmets läroplan under förhandling: formulering, tolkning och realisering av del fyra i Lgr 11*. [Doktorsavhandling, Umeå universitet]. ISBN: 9789178558667. Tillgänglig på internet.

Olivestam, Carl E. & Thorsén, Håkan (senaste upplagan). *Värdegrund i förskola och skola. Om värdegrund, yrkesidentitet och praktik*. Stockholm: Remus förlag, (132 s.).

Roslund, Helene. (senaste upplaga). *Fritidshemmet: uppdrag och juridik*. (Kap 1-2). Lund: Studentlitteratur. (ca 40 s.).

Skolverket. (2014). *Fritidshem. Skolverkets allmänna råd med kommentarer*. Stockholm: Skolverket. (65 s.). Tillgänglig på internet.

Skolverket (2022). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*. (Kap 1,2 och 4, 20 s).. Tillgänglig på internet.

Säljö, Roger (senaste upplaga). *Lärande: en introduktion till perspektiv och metaforer*. Andra upplagan Malmö: Gleerups.

Dessutom kan vetenskapliga artiklar om ca 100 sidor tillkomma.